

Poznań, dnia 17 czerwca 2023 r.

dr hab. inż. Piotr Kwiatkiewicz, prof. UAM

Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM

Zakład Studiów nad Bezpieczeństwem

Ul. Uniwersytetu Poznańskiego 5

61-614 Poznań

Recenzja dysertacji doktorskiej mgr Patryka Chmielarza pt.: *Polityka bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego w Polsce w latach 2017-2021 na tle strategii bezpieczeństwa energetycznego Unii Europejskiej*, napisanej w Instytucie Dziennikarstwa i Stosunków Międzynarodowych Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, pod kierunkiem dra hab. Roberta Kiaczyńskiego, prof. UP i kopromotora dra hab. Marka Rewizorskiego, prof. UG.

Recenzowana rozprawa napisana została pod kierunkiem kierunkiem dra hab. Roberta Kiaczyńskiego, prof. UP i kopromotora dra hab. Marka Rewizorskiego, prof. UG. w Instytucie Dziennikarstwa i Stosunków Międzynarodowych Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Przedmiotem recenzji jest szczegółowa ocena, czy rozprawa spełnia warunki określone art.187 ust.1 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2020, poz. 85 ze zm.). Wynikającym z nadmienionego aktu prawnego wymogiem jest, by rozprawa doktorska stanowiła oryginalne rozwiązanie problemu naukowego oraz wykazała ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w danej dyscyplinie naukowej, a także umiejętności samodzielniego prowadzenia pracy naukowej. Niniejszą recenzję napisano, kładąc akcent na przytoczone wymogi:

Treść zasadnicza dysertacji składa się z 274 stron i obejmuje wstęp, pięć rozdziałów oraz zakończenie. Całość jest uzupełniona bibliografią oraz spisami rysunków, tabel i wykresów. Struktura pracy jest typowa i podzielona na pięć proporcjonalnych objętościowo części, co świadczy dobrze o podejściu metodologicznym mgr Patryka Chmielara. Temat badań jest jasny, a myślenie przewodnia czytelna na już podstawie lektury spisu treści. Przekaz merytoryczny dysertacji jest spójny i w większości przypadków syntetyczny, a logika konstrukcji wywodu jest odpowiednia. Doktorant postępuje się poprawną narracją. Przeważa interdyscyplinarność, łącząca elementy z dziedziny polityki i administracji, stosunków międzynarodowych, prawa, ekonomii i elementów energetyki. Jest to

Struktura pracy i język pracy

Tytuł dysertacji doktorskiej mgr Patryka Chmielara oceniam jako jednoznaczny i precyzyjnie określający jej zawartość merytoryczną. Wskazany został w nim zarówno przedmiot dociekań, jak i ramy terytorialne oraz chronologiczne.

Tytuł dysertacji „Polityka bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego w Polsce w latach 2017-2021 na tle strategii bezpieczeństwa energetycznego Unii Europejskiej” nie wymaga odrębnej wykładni czy też doprecyzowania. Wskazuje właściwie jednoznacznie na obszar prowadzonych poszukiwań. Jest nim określenie, jak należałoby ocenić działania polityczne dotyczące bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego w Polsce w okresie od 2017 do 2021 roku. Pewien problem interpretacyjny stanowić może użycie przydawki „w”, sugerującej, jakoby rzecz odnosiła się jedynie do wewnątrz krajowego systemu dystrybucji paliwa, tj. metod ochrony zaopatrzenia w surowiec na poziomie od upstreamu przed midstream po downstream, czyli zabezpieczeń w logistyce zaopatrzenia klienta od wydobycia po dostarczenie mu gotowego do użycia produktu. Przyjmując nieco przesunięte granice tolerancji odbioru znaczenia nadmienionego „w”, można je potraktować nie jako „obowiązujące na obszarze państwa”, lecz w rozumieniu „stosowana przez Polskę”. Taki też sens przypisał mu mgr Patryk Chmielarz. Ujęcie to sugeruje analizę wpływu czynników międzynarodowych na działania władz polskich służące zapewnieniu dostaw do kraju rzeźonego surowca, takich jak np. relacje z Rosją czy innymi państwami producentkami, a zarazem i na działalność Unii Europejskiej w tym obszarze. Zwracając uwagę użyte w tytule pojęcia, takie jak „polityka bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego”, „lata 2017-2021” czy „strategia bezpieczeństwa energetycznego Unii Europejskiej”. Wyrażenie przywodzą one kontekst polityczny i gospodarczy związany z surowcami energetycznymi w Polsce i Europie.

Tytuł pracy

niepodważalną rolę w przemyśle i w przemyśle. Swoboda, z jednoznacznie kresli jego sprawność w poruszaniu się w obszarze prowadzonych badań. Jaką to czyni, wzmocnia wartość merytoryczną przekazu. Praca doktorska wyróżnia się klarownym przekazem, co jest korzystne dla czytelności. Autor skupia się na istotnych zagadnieniach, unikając dygresji i informacji anegdotycznych, które mogłyby wprowadzać niejasności dotyczące głównego tematu. Treść jest skoncentrowana na meritum badań, eliminując zbędny balast związanym z odniesieniami niezwiązanymi bezpośrednio z tematem. Ponadto praca nie zawiera wtrętów publicystycznych, które czasem można spotkać w tekstach dotyczących gospodarki, a zwłaszcza problematyki energetycznej. Pracę cechuje też poprawność językowa. Styl przekazu, precyzyjny w wyborze słownictwa oraz łatwość opisywania skomplikowanych procesów stanowią znaczące atuty rozprawy. Dodatkowo należy podkreślić, że praca została starannie przygotowana pod względem redakcyjnym.

Metodologia pracy:

Cel pracy: zbadanie problematyki dotyczącej projektowania i realizowania polityki bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego w Polsce w latach 2017-2021 na tle strategii energetycznej Unii Europejskiej – jest ambitny i sformułowany został poprawnie. Cele pomocnicze są z nim wyraźnie spójne, choć nie zawsze traktowane sformułowane – jak np. nr 3 (ukazania szlaków dostaw gazu ziemnego do państw członkowskich UE), lecz ułatwiająca jego realizację. Także hipotezę: bezpieczeństwa gazu ziemnego w Polsce jest uzależnione w dużym stopniu od akceleracji działań politycznych i prawnych Unii Europejskiej – określić należy jako interesującą i ułatwiającą realizację zadania, jakie postawił sobie mgr Patryk Chmielarz.

Doktorant nad wyraz oszczędnie określił we Wstępie swojej pracy zastosowaną metodologię. Wspomniał o analizie instytucjonalno-prawnej (dogmatycznej) obejmującej analizę i interpretację zapisów normatywnych, analizie ilościowej obejmującej informację i opracowania statystyczne w tym sprawozdania i raporty organów państwowych i instytucji, techniczne scenariuszowe (analiza strategiczna) przedstawiającej prognozę zagrożeń, a także metodzie funkcjonalnej obejmującej zawartości przekazów medialnych (kwerenda internetowa) oraz analizie wypowiedzi obejmujących problematykę polityki bezpieczeństwa energetycznego Polski i UE. W przypadku pierwszego rozdziału strategii i polityki bezpieczeństwa energetycznego Polski i UE. W przypadku pierwszego rozdziału nadmienii jedynie analizę literatury przedmiotu, co samo w sobie uznać należałoby za procedurę stanowiącą *conditio sine qua non* poszukiwaniach naukowych. Ograniczenie się do niej może budzić pewien niedosyt. Podobnie jak i sam tytuł pierwszego rozdziału: *Polityka bezpieczeństwa energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej wobec Unii Europejskiej*, który został sformułowany niefortunnie, sugeruje bowiem, jakoby Wspólnota była stroną w działaniach podejmowanych przez polski rząd i wszelkie jego

decyzje uwzględniały w podmiotowym aspekcie wyłączenie tej relacji. Tak w przypadku deklaracji metodologicznych, jak i nadanej rozdziałowi nazwy, informacje te niewiele mają wspólnego z zawartością merytoryczną. Ta jest zdecydowanie korzystniejsza dla doktoranta niż to, czego można było by się spodziewać na podstawie zapowiedzi. Równie ciepłe słowa należy skierować pod adresem doktoranta za sprawą przemilczanej we Wstępie, lecz chętnie stosowanej komparatyki. Przykłady i zestawienia danych są przekazywane w tekście są bardzo przemyślane i wrażliwe. Pewien żal budzić może konczenie podjętych, ale nie do końca wyczerpanych wątków badawczych, takich jak np. kwestia rosnącego zapotrzebowania na gaz ziemny w państwach unijnych, zakończona informacją o kryzysie

2008 r. i dalej nie kontynuowana (s.31).

Przybliżając pracę i poszczególne jej części pod kątem metodologicznym jako niewątpliwą zaletę warsztatu doktoranta, wskazać można wyjście poza schematyczne powielanie tych samych formuł i działań w kolejnych wysiłkach badawczych. Mgr Patryk Chmielarz precyzyjnie dostosował ich aparat do obszaru dociekan. Pierwszy z podrozdziałów zawiera analizę statystyczną danych makroekonomicznych, natomiast drugi należałoby rozpatrywać jako studium przypadku dotyczące polityki bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego w Polsce w okresie 2017-2021. W jego ramach poddano analizie podejmowane przez rząd inicjatywy, agencje regulacyjne i funkcjonowanie instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo energetyczne. Analiza systemowa i analiza instytucjonalno-prawna zdominowały zakończenie pierwszego i cały drugi rozdział. Mgr Patryk Chmielarz podjął się tu interpretacji aktów prawnych oraz strategii rozwojowych związanych z importem gazu ziemnego. Dokonał licznych analiz dokumentów krajowych i unijnych dotyczących tytułowej kwestii. Nie ograniczył się do literatury, lecz odniósł zawarte w niej ustalenia do wprowadzonych regulacji. Podejście to zasługuje na uznanie.

Doktorant znalazł także zastosowanie dla badań z wykorzystaniem analizy politycznej. Jej elementy obecne od pierwszych stron dysertacji. Kluczowego znaczenia nabrała ona w ostatnich fragmentach drugiego rozdziału oraz trzecim. Natomiast rozdział czwarty, podobnie jak początek pierwszego, zdominowany został przez analizę danych makroekonomicznych. Scenariusze przyszłości mogące uchodzić za formę researchu umiętnie wplecione zostały w treść piątego rozdziału. Wspominając o możliwościach metodologicznych w odniesieniu do prowadzonych przez doktoranta poszukiwań należałoby dostrzec potencjał stojący za badaniami terenowymi i wywiadami eksperckimi z których nieestety autor nie skorzystał. Niestety, ponieważ doskonale pasowałyby one do nurtu dociekan ostatniego podrozdziału. Pozwoliłby na zebranie informacji z pierwszej ręki i częściową weryfikację analizowanych danych uwzględniając perspektywy różnych interesariuszy. Bez tych elementów analiza regulacyjna stanowiąca w czwartym rozdziale narzędzie badań ram prawnych, procedur, instytucji regulacyjnych i samych mechanizmów zarządzania kryzysowego nadata tej części bardzo teoretyczny charakter. Wspomiane braki uznaje jednak jedynie za niedociągnięcia, które nie

Ministrów, pozostawia mu formalnie nadzór nad jednostkami administracji rządowej w zakresie infrastruktury energetycznej. Próba zastosowania podobnego podejścia analitycznego w celu określenia zakresu kompetencyjnego dla struktur administracyjnych Unii Europejskiej wyraźnie przekroczyła pierwotne założenia doktoranta. Niewyobrażanie bardziej! Rozbudowana w stosunku do rodzimych rozwiązań organizacyjnych administracja, wzbogacona dodatkowo o funkcjonujące w układzie niemal poziomym organy, nie data możliwości nakreślenia czytelnego schematu decyzyjnego. Stąd doktorant zmuszony został do ograniczenia rozważań badawczych dotyczących instytucji wspólnotowych do ich prezentacji. To samo rozwiązanie obrat też, prezentując wybór aktów prawnych i Wspólnoty, które mają istotny wpływ na funkcjonowanie rynków energii na poziomach krajowym i unijnym.

W rozdziale trzecim mgr Patryk Chmielarz skupił się na analizie polityki bezpieczeństwa gazowego Polski i Unii Europejskiej w kontekście kryzysu geopolitycznego oraz zagrożeń ekologicznych i związanych ze zmianami klimatycznymi. Wyeksponował i przybliżył powstanie elementów infrastruktury przesyłowej państw importujących do tej pory surowiec przez terytorium Ukrainy. Ich problemy z zaopatrzeniem wynikające z ubytkami transferowanego surowca przez jej terytorium doktorant uznał za obojętne stojącą za powstaniem alternatywnych sposobów zaspokojenia popytu na gaz ziemny. Dostrzegł w niej także przyczynę powstania prawa wórnego, które wspiera działania legislacyjne mające na celu uniknięcie zakłóceń w dostawach gazu oraz ograniczenie ryzyk związanych z zakupem i transportem gazu przez państwa członkowskie. Mgr Patryk Chmielarz słusznie powiązał perturbacje dostaw surowca do państw członkowskich z tzw. kierunkiem ukraińskiego z podejmowanymi we Wspólnocie wysiłkami na rzecz dywersyfikacji nie tylko dróg, ale i źródeł dostaw gazu. W przypadku Polski za inwestycje temu służące wskazał świnoujski gazoport, umożliwiający import surowca w postaci skroplonej. Doktorant poświęcił wiele uwagi strategicznym planom Wspólnoty takim jak m.in. REPowerEU. Przybliżył w sposób satysfakcjonujący założenia zastąpienia importu rosyjskiego gazu odnawialnymi źródłami energii, magazynowaniem energii i oszczędnościami energii do 2027 roku. Wykazał też stosowany dla adepta świata nauki dystans do oceny tego przedsięwzięcia i szans na jego powodzenie. Intencjonalność takiego podejścia potwierdził powielając je w prezentacji Europejskiego Zielonego Ładu i zamierzonej zerowej emisji netto gazów cieplarnianych do 2050 roku. Poprawnie też przeprowadził też identyfikację głównych aktorów politycznych i interesów związanych z zapewnieniem zaopatrzenia Polski w gaz ziemny. Mgr Patryk Chmielarz słusznie skoncentrował się na rolach i wpływie instytucji państwowych i międzynarodowych, lecz moim zdaniem zbyt mało uwagi poświęcił firmom energetycznym, rynkowym organizacjom międzynarodowym i partnerom handlowym.

W rozdziale czwartym mgr Patryk Chmielarz skoncentrował swoją uwagę na znaczeniu dywersyfikacji źródeł surowców energetycznych pod względem różnicowania tras i dostawców, co

mogą przestonąć jednoznacznie pozytywnej oceny warsztatu metodologicznego mgr Patryka

Chmielearza.

Zawartość merytoryczna

W pierwszym rozdziale doktorant skoncentrował się na analizie teoretycznych i

konceptualnych fundamentów bezpieczeństwa energetycznego, uwzględniających kontekst międzynarodowy. Przedstawił teorię kompleksów bezpieczeństwa oraz pojęcia obejmujące obszar bezpieczeństwa energetycznego. Przybliżył również jego charakterystykę w odniesieniu do Polski i Unii Europejskiej. Wyeksponował rosnącą jego znaczeniem rolę przepisów unijnych i ich istotny wpływ na rynki krajowe i lokalne. W swych dociekanjach skupił się na odczytaniu i interpretacji strategicznych dokumentów określających oczekiwania dotyczące rozwoju sektora energetycznego w UE. Długoterminowe bezpieczeństwo inwestycji w sektorze energetycznym zdaniem doktoranta powinno być gwarantowane poprzez polityki energetyczne, które wyznaczają kierunki działania. Mgr Patryk Chmielearz skłonny jest przypisać wdrażaniu regulacji Unii Europejskiej do polskiego ustawodawstwa istotny wpływ na kształtowanie funkcjonowanie podmiotów gospodarczych na krajowym rynku energii. Pokusił się także o przedstawienie koncepcji strategii energetycznej UE, i jej odzwierciedlenia w prawodawstwie oraz wpływ na polską politykę energetyczną. Uczynił to bardzo sprawnie i w sposób nie budzący wątpliwości co do zakresu i kierunku jej rozwoju. Według poczynionych przez doktoranta ustaleń realizacja dyrektyw wspólnotowych stała się kluczowym celem działań wykonawczych w rodzimej polityce energetycznej, a strategia energetyczna naszego państwa powinna być kreowana tak, by uwzględniać światowe trendy, a zarazem pozostawać w ramach norm oraz przepisów UE. Wnioski te trudno wprawdzie uznać za zaskakujące, lecz sam proces dochodzenia do nich można określić mianem konstruktywnego wysiłku badawczego.

W drugim rozdziale doktorant skoncentrował się na analizowaniu rozwiązań instytucjonalno-prawnych w zakresie polityki energetycznej Polski i Unii Europejskiej oraz ich wpływ na bezpieczeństwo energetyczne, w szczególności to związane z dostawami gazu ziemnego. Określił m.in. decydujących podjętych w tym celu działań. Dokonana analiza sporządzone została w oparciu o kryterium uprawnień poszczególnych urzędów i instytucji oraz stojących na ich czele osób. Litera prawa nie zawsze jednakże oddaje stan rzeczy, np. wskazanie w Polsce Ministra Klimatu i Środowiska jako decydenta pełniącego kluczową rolę w sprawowaniu kontroli nad szeroko pojętym bezpieczeństwem energetycznym uważam za nadinterpretację. Podobnie rzecz ma się w przypadku eksponowania przez mgr Patryka Chmielearza pozycji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. W ujęciu czysto teoretycznym specyfika właściwości urzędu Pełnomocnika Rządu ds. Strategicznej Infrastruktury Energetycznej nie budzą już takich wątpliwości. Nadana mu formalnie ranga Sekretarza Stanu w Kancelarii Prezesa Rady

stanowi istotny element polityki bezpieczeństwa energetycznego w Polsce i Unii Europejskiej. Przedstawione uzasadnienie konieczności dywersyfikacji importu skroplonego gazu ziemnego (LNG) z takich państw jak Stany Zjednoczone, Norwegia czy Katar jest spójne z treścią i logiczne. Doktorant nie uwzględnił w nim wielkości zasobów naturalnych poszczególnych państw producentów. O ile zatem przeprowadzone badanie analityczne znajduje swoje potwierdzenie w obecnym potencjale eksportowym, o tyle nie może uchodzić za perspektywiczne. Dysponentem ponad 60% światowych zasobów naturalnych gazu ziemnego są Federacja Rosyjska, Iran oraz Katar. Dwa pierwsze kontrolują za sprawą tranzytu przesyły z państw dysponujących kolejnymi kilkudziesięciu procentami surowca. Dysertacja osadzona została w konkretnych ramach chronologicznych 2017 – 2021, lecz jednym z jej walorów użytkowych są własne elementy prognostyczne. O ile trudno nie przyznać racji doktorantowi w zakresie globalnego rozwoju rynku skroplonego gazu ziemnego i prawdopodobnego wyodrębnienia się na nim światowych eksporterów LNG, jak Katar czy Stany Zjednoczone, o tyle ostatni z nadmienionych staje się bardziej pośrednikiem niż producentem. Rozbudowa jego pozycji jako reeksportera nie jest korzystnym rozwiązaniem dla rynku zbytu, jakim jest Wspólnota a w tym Polska. Podobnie rzecz ma się z propozycjami uzależnienia zaopatrzenia Europy od surowca znanego Morza Kaspijskiego. Idea dywersyfikacji oparta o zasadę „z każdego najkrwawszego reżimu, byle nie z Rosji” medialnie jest akceptowalna, lecz w wymiarze politycznym nie stanowi rozwiązania problemu. Doktorant dostrzega problem uzależnienia Starożytności kontynentu od paliw węglowodorowych i w sposób bardzo wyważony ustosunkowuje się do tej kwestii. Nie kreuje wyzutyk z realizmu wizji zdania się na OZE, lecz pragmatycznie przybliża dane statystyczne dotyczące konsumpcji i na ich podstawie szacuje tempo takie możliwości.

Piąty, ostatni rozdział stanowi interesującą z naukowego punktu widzenia próbę badań foresightowych, w których to doktorant posłużył się analizami symulacji przerw w dostawie gazu ziemnego do Unii Europejskiej i scenariusze zakłóceń, które stanowią ryzyko na poziomie regionalnym. Wyodrębnił cztery regionalne grupy ryzyka oraz podgrupy wzdłuż poszczególnych tras dostaw. Podał analizę nadmienione projekcje przedstawiając alternatywne awaryjne trasy dostaw gazu. Pozwoliło mu to w dociekaniach zidentyfikować państwa członkowskie, które najlepiej radzą sobie z zagrożeniami w dostawie gazu do UE. Ponadto przybliżył i scharakteryzował ENTSG - organizację współpracującą z Grupą Koordynacyjną ds. Gazu, która specjalizuje się w tworzeniu modelowych rozwiązań właściwych dla zakłóceń w przesyłce gazu ziemnego. Część przedstawionych przez mgr Partyka Chmielarza hipotezycznych zdarzeń i możliwości zniwelowania ich skutków może uchodzić za produkt medialny, który bardziej odpowiada wykreowanej przez nie percepcji społecznej niż nauce.

Bibliografia

W dysertacji wykorzystana została literatura fachowa przedmiotu publikowana w monografiach problemowych oraz sprawozdaniach, komunikatach i prezentowanych strategiach instytucjonalnych. Sięgnięto także po dane publikowane przez koncerny energetyczne. Znalazły się raporty BP, Gazpromu oraz jeden Eqinira. Można zadać pytanie, czy nie pominięto pozostałych, jak np. sprawozdania roczne Eni, Shell czy też w wymiarze potencjalnych źródeł zaopatrzenia lokalnych koncernów typu Socar, NIGC (National Iranian Gas Company), IGTC (Iranian Gas Transmission Company) etc. Niemniej, w ocenie całościowej wybór literatury uważam za wystarczający do realizacji przyjętych wyzwań badawczych.

Problematyka i usytuowanie pozycji w literaturze przedmiotu

Nośność tematu wynika z kluczowej roli, jaką odgrywa gaz ziemny jako źródło energii w Polsce oraz w Europie. Bezpieczne dostawy gazu ziemnego są niezbędne dla zapewnienia stabilności gospodarczej, bezpieczeństwa energetycznego i funkcjonowania różnych sektorów gospodarki, w tym przemysłu, mieszkalnictwa i transportu. W literaturze przedmiotu nie brak pozycji dotyczących podejmowanych w dysertacji zagadnień. Wspomnieć należałoby prace piora Łukasza Wojcieszaka dotyczące rynku gazu i dostaw do Polski, publikacje Sylwii Mrozowskiej dotyczące unijnej polityki klimatycznej, Łukasza Gacka dotyczące rozwiązań stosowanych w Chinach, Tomasz Mlynarskiego poświęconych energetyce we Francji czy też Marka Rewizorskiego, traktujące o globalnych instytucjach i ich zarządzaniu. Każda z nich podejmuje kwestie towarzyszące podjętej przez mgr Patryka Chmielarza problematyce, lecz nie ujmuje jej całościowo, jak to czyni doktorant w swej dysertacji.

Ocena końcowa

Podjęte przez mgr Patryka Chmielarza wysiłki badawcze przyniosły rezultat, który należy uznać za naukowo wysoce satysfakcjonujący. Zasadniczy cel, który sobie postawił mgr Patryk Chmielarz, czyli został z powodzeniem osiągnięty. Rezultaty poszukiwań prowadzonych przez doktoranta stanowią ważny wkład poznawczy i przyczyniają się do uzupełnienia stanu wiedzy w nakreślonej tytulem problematyce. Prace oceniam bardzo pozytywnie, a za istotny walor recenzowanej dysertacji uważam jej prognostyczny charakter. W moim głębokim przekonaniu treść rozprawy powinna zostać wydana jako książka.

Podsumowując recenzję, stwierdzam, że rozprawa doktorska mgr Patryka Chmielara napisana pod kierunkiem dra hab. Roberta Kłaczynskiego, prof. UP i kopromotora dra hab. Marka Rewizorskiego, prof. UG w Instytucie Dziennikarstwa i Stosunków Międzynarodowych Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie stanowi oryginalny i nowatorski utwór naukowy, w którym potwierdzona została ogólna wiedza teoretyczna doktoranta z zakresu nauk o polityce i administracji. Dysertacja mgr Patryka Chmielara spełnia wymogi art. 187 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2020, poz. 85 ze zm.) i jako taka może być dopuszczona do dalszego procedowania w tym zakresie. Wnioskuje o dopuszczenie mgr Patryka Chmielara do kolejnych etapów postępowania o nadanie stopnia doktora.

dr hab. inż. Piotr Kwiatkiewicz, prof. UAM

